Nepalik vaiko
be pradžios

Kodėl vaikų darželis – **geras pasirinkimas jūsų mažyliui?**

Atmintinė tėvams ir globėjams

ATMINTINĖ SKIRTA 0-6 METŲ AMŽIAUS VAIKUS AUGINANTIEMS TĖVELIAMS (GLOBĖJAMS) IR KITIEMS JUOS PRIŽIŪRINTIEMS SUAUGUSIESIEMS.

JOJE RASITE **ATSAKYMUS Į KLAUSIMUS:**

Kuo svarbus ir reikšmingas jūsų vaikui yra vaikų darželio lankymas?

Koks yra vaikų darželis šiandien, ką jame patiria, kaip jaučiasi vaikas?

Kokia bendruomenė darželyje supa vaiką?

Leidinys parengtas Nacionalinei švietimo agentūrai įgyvendinant Europos Sąjungos projektą „Ikimokyklinio ugdymo turinio kaita“ (Nr. 10-014-P-0001).

Leidinį parengė ir išleido komunikacijos agentūra „Headline Agency“, vykdanti visuomenės informavimo kampaniją „Nepalik vaiko be pradžios“.

Leidinio konsultantė doc. dr. Vitalija Gražienė

Leidinyje naudojamos nuotraukos įsigytos iš „iStock“ vaizdų bibliotekos.

Tiražas 2000 egz.

© Nacionalinė švietimo agentūra, 2025

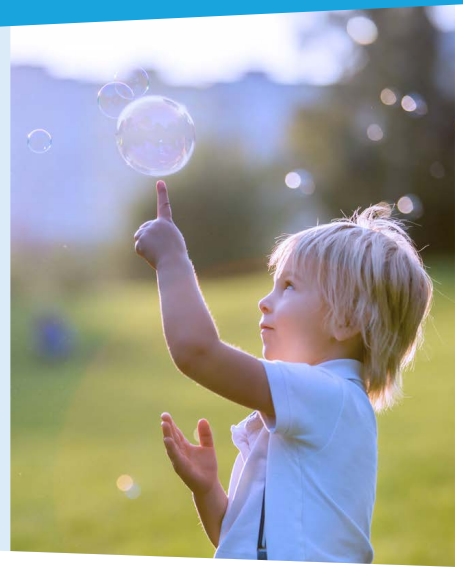
Bendrai finansuoja Europos Sąjunga

NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

VAIKŲ DARŽELIS – SVARBI PRADŽIA VAIKUI

Kodėl jūsų vaikui naudinga lankyti vaikų darželį?

Kodėl tai svarbu vaiko ateičiai?

Vaiko asmenybės pagrindai susiformuoja namuose. Čia jis įgyja pirmuosius gyvenimo įgūdžius ir įpročius, ugdosi gebėjimus, mokosi kurti santykius, perima vertybes. Saugią, jaukią, priimančią aplinką, kuri yra pritaikyta jo poreikiams, suteikia vaikų darželis. **Pirmieji šešeri gyvenimo metai – ypač svarbūs asmenybės raidai, todėl ankstyvasis ugdymas yra nepakeičiamas vaiko vystymuisi ir ateities sėkmei.** Be to, kiekvienam vaikui darželio lankymas yra unikali patirtis, padedanti jam patirti vaikystės džiaugsmą.

Vaikų darželyje užtikrinamas visapusiškas vaiko vystymasis. Veikdamas bendraamžių apsuptyje, skatinamas rūpestingų pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų, vaikas mokosi bendrauti, draugauti, pažinti save, lavėja jo kalba, mąstymas, atmintis, dėmesys, formuojasi tautinis ir kultūrinis jo tapatumas, vaikas kuria, tyrinėja pasaulį, stiprėja fizinės jo galios. Formuojasi įgūdžiai, kurie bus naudingi visą gyvenimą, pavyzdžiui, gebėjimas tartis, spręsti problemas, valdyti emocijas, mokytis ir kt.

Tyrimai rodo, kad vaikams, kurie lankė vaikų darželį, geriau sekasi mokykloje, jų pasiekimai yra geresni. Edukologai taip pat pabrėžia, kad ankstyvasis ugdymas ypač didelę pridėtinę vertę teikia vaikams iš socialinę riziką patiriančių šeimų – reikšmingai padidina jų sėkmės mokykloje tikimybę, užkerta kelią formuotis įgūdžių skirtumams, mažina socialinę atskirtį.

VAIKŲ DARŽELIS ŠIANDIEN – KOKS JIS?

Kas vaikų darželyje svarbiausia?

Šiuolaikiniame vaikų darželyje vaikas yra ugdomas ir ugdosi per žaidimą, nes žaidimas – pagrindinė vaiko veikla. Žaidžiant ne tik lavėja visi vaiko gebėjimai, bet ir išbandomos galimybės (pvz., rizikos žaidimuose įveikiamos nenumatytos kliūtys), žaidimas yra erdvė tyrinėjimui, kūrybai, fantazijai ir pilnatvės pajautimui.

Kokybišku ir sistemingu ankstyvuoju ugdymu vaikams suteikiama daug ir įvairių patirčių, kartu ugdant jų savarankiškumą ir pasitikėjimą savimi. Dėl to planuojama ir veikiama pirmiausia atsižvelgiant į vaikų interesus, išgirstant „vaiko balsą“, matant vaiko perspektyvą.

Dėmesingai įsiklausydami į vaikų pasiūlymus, iniciatyvas ir nuomonę pedagogai kuria kontekstus vaikui pasireikšti – jie sudomina, pakviečia, pasiūlo, įtraukia, įgalina, taip padėdami vaikui tapti savo paties patirčių kūrėju arba bendraautoriumi. Vaikų pasiūlymai yra svarbūs, todėl skirtingose grupėse gali vykti skirtingi dalykai, pavyzdžiui, vienos grupės vaikai vyks į biblioteką, kitos – mokysis fotografuoti. Net ir įgyvendinant bendrą grupės projektą, kiekvienas vaikas gali veikti skirtingai pagal savo pomėgį ir interesą. Tarkim, atlikdami projektą „Kaip pastatyti pilį?“ vieni vaikai kurs pilių modelius, kiti statys jas iš smėlio ar kaladėlių, dar kiti pieš vėliavas, kostiumus arba organizuos pristatymą tėvams. Šis metodas leidžia vaikams patirti džiaugsmą kuriant ir tyrinėjant savarankiškai.

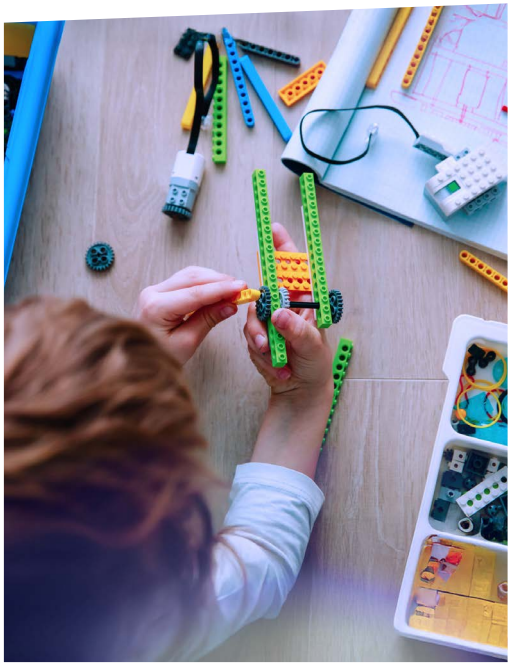
Kiekvienam vaikui užtikrinamos aktyvaus dalyvavimo kasdienėje veikloje galimybės, o veiklos yra šiuolaikiškos, įtraukiančios ir prasmingos. Pavyzdžiui, siekiant edukacinių tikslų, ankstyvajame ugdyme pasitelkiamos informacinės technologijos (IT), nes jos skatina vaikus domėtis ir aktyviai pažinti. Tiek grupėje, tiek lauke gali būti

naudojamasi daugeliu skaitmeninių įrenginių: kompiuteriais, išmaniaisiais įrenginiais (telefonu, apyranke), fotoaparatais, robotukais ir kt. Vaikai gali daryti gamtos vaizdų, daiktų, savo darbelių, piešinių nuotraukas ar parodas, filmuoti, kurti animaciją, naudotis kompiuterinėmis piešimo programomis, išmaniojoje lentoje dėlioti įvykių seką, taikyti programą QR kodams kurti ir kt. Kartu vaikai mokosi atsakingai ir saugiai naudotis IT. Šioje veikloje dalyvauja ir ją prižiūri pedagogas, kuris stebi IT naudojimo trukmę, pagal vaikų amžių parenka priemones.

Darželyje vaikams sukuriamos ir kitokios ieškojimo ir atradimų, naujų dalykų išbandymo galimybės. Antai STEAM (liet.: mokslo, technologijų, inžinerijos, meno, matematikos) gebėjimų ugdymas(is) vyksta nuolat – ir spontaniškoje, ir tikslingai organizuotoje veikloje, kai ugdymo procesas pritaikomas smalsiems mažiems vaikams. Tai formų, dydžių, medžiagų būvių, spalvų tyrinėjimas, aplinkoje randamų daiktų pažinimas juos ardant, konstruojant, perkonstruojant, projektuojant, taip pat statybų žaidimai ir kt.

Darželyje vaikui nereikia skubėti – čia siekiama, kad jis išgyventų ir pajustų kiekvieną „čia ir dabar“ momentą, todėl kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui skiriama užtenkamai laiko.

Kaip vaikų darželyje padedama kiekvienam vaikui?

Atsižvelgiant į vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę, darželyje sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo gebėjimus, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę. Kartu su grupės pedagogais darželyje dirba logopedai, psichologai, specialieji pedagogai, mokinio padėjėjai. Bendradarbiaudami ir tardamiesi su tėvais (globėjais) jie užtikrina tinkamą ugdymo(si) procesą ir kuria vaikui prieinamą, saugią ir pritaikytą aplinką.

Pavyzdžiui, vaikų darželyje įrengiamos specialios „ramybės erdvės“, kuriose vaikas gali nusiraminti ar tiesiog pailsėti nuo grupės veiklos; naudojamos individualius ugdymo(si) poreikius atitinkančios priemonės: tekstūruotos medžiagos, minkšti žaislai, sensoriniai kamuoliukai, simbolių, ženklų kortelės, emocijų atpažinimo kortelės, triukšmo slopinimo ausinės, specialios knygutės su liečiamaisiais paviršiais ar garsiniais įrašais, balansinės pagalvėlės, supamosios kėdės, reguliuojamieji baldai ir kt.

Grupėse ir darželiuose sukauptos vaikų bibliotekos, parūpinta įvairiomis kalbomis knygų skirtingų interesų ir galimybių vaikams, yra daug priemonių veikloms su IT, gausu žaislų ir lavinamųjų žaidimų.

Kaip sužinosime apie vaiko pažangą?

Darželyje kruopščiai planuojama, ko bus siekiama vaiko ugdymo(si) kelionėje, taip pat analizuojama, kaip tai pavyksta – vadovaujamasi *Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašu,* kuriame pateikiami ikimokyklinio ugdymo rezultatai (vertybinės nuostatos, žinios ir supratimas, gebėjimai) – įvairių vaiko pasiekimų sričių 6 žingsniai, rodantys nuoseklų jų augimą. Žingsnių siejimas su amžiumi yra sąlyginis, nes šiais žingsniais kiekvienas vaikas keliauja individualiu tempu. Žingsniai yra orientyras, padedantis stebėti vaiko pasiekimus ir jo daromą pažangą, paremti kiekvieno vaiko ugdymąsi atpažįstant jo stiprybes, mažiau išplėtotus gebėjimus, tikslingai skatinant jų augimą.

Dokumentuojant, planuojant ir reflektuojant vaikų grupės arba konkretaus vaiko ugdymąsi, taip pat naudojamasi vaikų pasiekimų stebėsenos priemone *Pasiekimų žingsneliai*, skirta stebėti ir fiksuoti vaiko pasiekimus ir pažangą.

Grįžtamasis ryšys sistemingai teikiamas tėvams (globėjams) – per pokalbius ar bendruose susirinkimuose, naudojantis IT (pvz., dalinamasi nuotraukomis, projektais, vaiko darbeliais); pedagogai informuoja, kalbasi, klausia, tariasi. Vaikų pasiekimai nelyginami, gerbiamas kiekvieno vaiko ir šeimos privatumas.

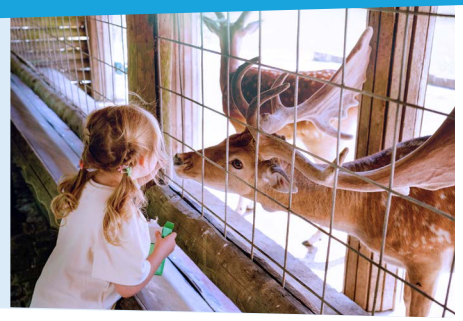
Tėvams (globėjams) *Pasiekimų aprašas* ir *Pasiekimų žingsneliai* taip pat gali padėti:

- geriau suprasti, ką ir kaip vaikas ugdosi vaikų darželyje;
- stebėti ir suprasti savo vaiko pažangą;
- tikslingiau dalyvauti vaiko ugdymo(si) procese;
- geriau suprasti, ko galima tikėtis iš ikimokyklinio institucinio ugdymo;
- aktyviau išsakyti savo lūkesčius;
- namuose pastiprinti vaiką reikiamose srityse.

Abi priemones galima rasti čia:

Kaip organizuojamas vaiko ugdymas(is)?

Visi vaikų gyvenimo darželyje momentai (net ir įprastiniai, pvz., maitinimasis ar poilsis) yra svarbūs, nes viskas, kas suplanuota ar nesuplanuota, ugdo ir plečia vaikų patirtis. Be to, nėra baiminamasi, jei planai keičiasi, – savaitės ar dienos ritmas kuriamas kiek įmanoma lanksčiau. Pedagogai dėl įvairių sumanymų, pokyčių tariasi tiek su vaikais, tiek su tėvais (globėjais) ir kolegomis. Kartu gali būti sprendžiama, ar, pavyzdžiui, pratęsti patikusią grupės veiklą lauke, ar tęsti sumanytą veiklą dar savaitę, ką daryti, jei oro sąlygos trukdo vykdyti numatytą veiklą, kaip keičiasi planas, jei daug vaikų serga ir neatvyksta į grupę, ką gali veikti pietų miego nemiegantys vaikai, kaip ir kur organizuoti šventę ir kt.

Šiuolaikiniuose vaikų darželiuose kuriama įkvepianti, jauki ir saugi, originali ugdymo(si) aplinka ir erdvės, kurios atitinka vaikų poreikius, padeda vaikams ugdytis per patirtį ir žaidimą, skatina vaikų kūrybiškumą, saviraišką, savarankiškumą ir smalsumą. Ankstyvajam ugdymui pasitelkiamos kūrybinės dirbtuvės, sensorinės erdvės, judėjimo ir sporto zonos, gamtos tyrinėjimo erdvės ir kt., taip pat išnaudojamos už įstaigos ribų esančios galimybės: vaikai lankosi parkuose, muziejuose, kultūros centruose, bibliotekose, observatorijose, jaunųjų technikų, robotikos ar kt. mokyklose, žemdirbių ūkiuose, tėvų (globėjų) darbovietėse ir kt.

Atliepiant šeimų tradicijų ir poreikių įvairovę, Lietuvoje veikia įvairūs vaikų darželiai, o jų ikimokyklinio ugdymo programos gali turėti savitus principus, tikslus, organizavimo ypatumus. Ikimokyklinio ugdymo programos yra vykdomos ne tik tradicinėse erdvėse – vaikų darželiuose, bet ir, pavyzdžiui, tik lauke, kai kurios programos yra vykdomos tautinių mažumų kalbomis, kartu sudarant galimybę vaikams mokytis ir lietuvių kalbos, ir kt.

Vaikų darželiai siūlo lanksčias ugdymo(si) sąlygas, ieško sprendimų, tinkamų ir vaikui, ir šeimai. Prireikus sudaromas lankstus, pavyzdžiui, pusės dienos, lankymo grafikas. Be to, kai kuriais atvejais teikiamos vaikų pavėžėjimo paslaugos (pvz., kai skiriamas privalomas ikimokyklinis ugdymas).

KAIP TAPTI VAIKŲ DARŽELIO BENDRUOMENĖS NARIU?

Kas yra vaikų darželio bendruomenė?

Vaikų darželis yra bendruomenė, kurios visi nariai – vaikai, tėvai (globėjai), kiti šeimos nariai, pedagogai, jų padėjėjai, švietimo pagalbos specialistai (logopedai, psichologai, specialieji ir socialiniai pedagogai), sveikatos priežiūros specialistai, ūkio ir administracijos darbuotojai – **yra svarbūs.**

Vaikas patiria didelį džiaugsmą ir turi daug naudos, kai artimieji domisi ir pagal galimybes įsitraukia į bendruomenės sumanymus, todėl jie visuomet laukiami susirinkimuose ir kituose vaikų darželio renginiuose, dalyvauja projektuose ir grupės iniciatyvose, gali teikti savo pasiūlymus.

Kaip užsiregistruoti į vaikų darželį?

Kokius veiksmus atlikti?

1. Surinkite informaciją

Norėdami užregistruoti vaiką į vaikų darželį, pirmiausia susipažinkite su savo savivaldybės nustatyta priėmimo tvarka. Informaciją galite rasti savivaldybės interneto svetainėje arba kreipdamiesi į savivaldybės švietimo padalinį. Svarbu žinoti priėmimo kriterijus ir prioritetus, kurie taikomi, pavyzdžiui, šeimoms, turinčioms kelis vaikus, arba specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams.

2. Pateikite prašymą

Prašymą priimti vaiką į darželį galima pateikti elektroniniu būdu per savivaldybės registracijos sistemą arba tiesiogiai darželyje. Pildydami prašymą, nurodykite pagrindinius duomenis apie vaiką ir šeimą, taip pat prioritetines ugdymo įstaigas.

3. Laukite informacijos apie skirtą vietą

Priėmimo procesas ir grupių formavimo laikas gali skirtis kiekvienoje savivaldybėje, tačiau dažniausiai informacija apie skirtas vietas pateikiama pavasarį. Savivaldybės arba darželio administracija informuos jus el. paštu ar telefonu.

4. Užbaikite registraciją

Gavę informaciją apie skirtą vietą, per nustatytą laiką pasirašykite sutartį su darželiu. Konkrečių dokumentų, kurių gali prireikti registruojantis ir pasirašant sutartį, sąrašą pateiks darželio administracija.

Kas svarbiausia pradžioje?

Kiekvienas vaikų darželis padeda tiek vaikui, tiek visai šeimai įsilieti į darželio bendruomenę ir ritmą. Todėl, pasirašius sutartį ir prieš pradedant lankyti darželį, rekomenduojama pirmiausia susipažinti su pedagogais, pasidomėti kasdiene darželio rutina, elgesio bendruomenėje susitarimais.

Adaptacijos periodas – individualus kiekvienam vaikui, tad pedagogai visuomet pateikia rekomendacijų šeimoms, atsižvelgdami į vaiko amžių, poreikius, tėvų (globėjų) žinias. Kartu ir pati įstaiga reaguoja, prisitaikydama prie vaikų ir šeimų reikmių (kalbos, maitinimosi, sveikatos, gyvensenos ir kt.). Ir šis procesas vyksta nuolatos – ne tik pirmą kartą prisijungus prie vaikų darželio bendruomenės, bet ir sugrįžus į grupę po savaitgalio, atostogų, ligos, kelionės ir pan. Vaikų darželio bendruomenės gyvenimas yra grindžiamas savitarpio supratimu ir bendradarbiavimu.

Nepalik vaiko be pradžios

Kodėl vaikų darželis – geras pasirinkimas jūsų mažyliui?

Atmintinė tėvams ir globėjams

Bendrai finansuoja Europos Sąjunga

NŠA NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

2025